

управленческую философию руководителей, традиции, а также учитывающую находящиеся в ее распоряжении ресурсы.

Рыночная экономика предполагает наличие рынка рабочей силы с территориальным перемещением трудовых ресурсов, сосредоточением труда там, где на него есть спрос, и отток с тех мест, где ощущается избыточное предложение. Комплекс всех этих факторов и формирует конкретную оплату труда.

Оплата труда в современных условиях рынка – это обязанность работодателя по выплате наемному работнику заработанных им средств за выполнение работы в соответствии с условиями трудового договора.

Кадровая проблема в целом – это проблема формирования и развития профессионального кадрового потенциала, слабая подготовка руководящего состава в вопросах планирования производства на всех уровнях управления. К этому приводит следующее: разработка планов требует привлечения квалифицированных специалистов и, соответственно, оплаты их труда должным образом. Однако не все руководители предприятий в нашей стране готовы осознать реальную необходимость привлечения соответствующих специалистов, и тем более, достойно оплачивать их труд.

Планирование персонала является неотъемлемой частью эффективной работы предприятия. Для того чтобы персонал эффективно работал нужно постоянно его мотивировать, основной мотивацией персонала является оплата труда. Как следствие можно сделать вывод, что планирование персонала и оплата труда на предприятии тесно связаны между собой, потому что руководитель, планируя персонал и его структуру, должен построить четкую систему оплаты труда

І.В. ХИЖНЯК, магістрантка, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Процес планування являє собою складний комплекс наукової та практичної діяльності економістів-менеджерів. Рівень його організації на вітчизняних підприємствах значно впливає як на хід розробки планових показників, так і на кінцеві результати

виробництва і продажу товарів і послуг. Тому на всіх етапах внутрішньофірмового планування необхідно застосовувати найбільш досконалі методи, технологію і засоби наукового обґрунтування планів підприємства.

Удосконалення роботи з організації внутрішньофірмового планування на кожному підприємстві здійснюється вищим керівництвом і фахівцями планово-економічних служб. На малих підприємствах звичайно не існує строгого поділу управлінських функцій і керівники самі беруть участь або організовують процес планування. У світовій практиці в залежності від діючих форм поділу планових функцій відомі дві основні схеми організації внутрішньофірмового планування, звані «зверху вниз» або «знизу вгору». За першою схемою керівництво фірми визначає основні цілі та завдання, зокрема планові показники по прибутку, які згодом включаються в плани підрозділів. За другою схемою надходять навпаки: розрахунок планових показників продажу продукції починається з підрозділів, а потім складається єдиний план фірми. Існує й третя схема, яка передбачає творчу взаємодію «верхів» і «низів» у процесі складання загального внутрішньофірмового плану [1]. Дана схема є найбільш досконалою, оскільки планування «знизу» і складання бюджету «згори» являють собою єдиний процес, в якому передбачається постійна взаємоув'язки та координація планів різних рівнів управління підприємством. Таким чином, правильний вибір схеми розробки внутрішньогосподарських планів є одним з перших напрямків вдосконалення системи планування на кожному підприємстві. В умовах ринку фірма повинна вибрати таку схему планування, що дозволяє найкращим чином здійснювати якісну розробку і оперативний контроль планів виробництва та продажу продукції і в першу чергу плану прибутку.

До найважливіших напрямків підвищення якості планування в сучасних умовах необхідно, на мій погляд, віднести такі, як удосконалення методології, розвиток нормативної бази, зростання професіоналізму персоналу, застосування комп'ютерної техніки, стимулювання розробників і виконавців планів та ін. Підвищення якості внутрішньофірмового планування на основі вдосконалення методології вимірювання витрат і результатів припускає широке

застосування прогресивних нормативів витрачання економічних ресурсів на виробництво продукції, товарів і послуг. Економити обмежені виробничі ресурси багато наших керівники, фахівці та виконавці не тільки не вміють, але і не навчаються. Більш того, ринкова свобода вже привела до створення вкрай високих вартісних нормативів на більшість видів матеріальних та енергетичних ресурсів, які в свою чергу не могли не призвести до майже повній відсутності нормативів оборотних коштів на наших підприємствах і відповідному зниженню платоспроможності [2]. Усунути ці утворилися неринкові перекося і диспропорції нашим економістам-менеджерам поки не вдається.

Удосконалювання внутрішньофірмового планування в сучасних умовах ґрунтується на тісній взаємодії наукових, методичних, виробничих і людських чинників. Цей процес вдосконалення планів і зростання результатів має бути не тільки безперервним, але і нескінченним для всіх його учасників.

Література: 1. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: К.: Центр навчальної літератури — 2006. — 472 с. 2. Степанова Г.Н. Стратегический менеджмент. Планирование на предприятии: М.: МГУП. — 2001. — 136 с. 3. Сеянина Е.Н. Планирование на предприятии в условиях рыночной экономики / Монография. М.: Рос. Заочный институт текстильной и легкой промышленности. — 1993. — 163 с.

О.І. ЧЕРНИШЕНКО, здобувач, НТУ «ХП», м. Харків

М.І. ЛАРКА, канд. екон. наук, професор, НТУ «ХП», м. Харків

ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЯК ОСНОВА ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств проведення жорсткої конкурентної політики. Найважливішим моментом стає конкурентоздатність продукції. Зробити свою продукцію такою, яка буде користуватись значним попитом на ринку та буде унікальною – це є основною метою діяльності сучасних підприємств та, врешті-решт, основою досягнення ними успішних позицій на ринку.

Собівартість продукції є не тільки найважливішою економічною категорією, але і якісним показником, на підставі